

Nyheter om EU

NYHETSRESEN FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ OKTOBER 2003

Räkna med konflikt när 25 länder ska enas om en konstitution för EU

Lördagen den 4 oktober höll EU toppmöte i Rom. På plats var förutom stats- och regeringschefer samt utrikesministrar från EU:s femton medlemsländer även deras kollegor från de tio länder som träder in i unionen nästa vår. De båda kandidatländerna Bulgarien och Rumänien var också representerade, liksom Turkiet, men bara som observatörer.

Den viktigaste punkten på dagordningen var att starta en ny så kallad regeringskonferens mellan EU:s medlemsländer. Syftet med regeringskonferensen, den sjätte i EU:s historia, är att skriva samman och politiskt utvidga unionens fördrag, dess grundlag, till en ny konstitution för EU.

Till grund ligger det förslag som EU:s framtidskonvent arbetat fram. Konventet har konstruerat ett författningsförslag som nästan omvandlar EU till en federativ statsbildning. Riksdagens egen tidning "Från Riksdag och Departement" sammanfattar konstitutionsförslaget med följande ord: "Bara att man använder ordet konstitution signalerar att det är frågan om ett slags statsbygge" (nr 21, 2003).

Att EU ska omvandlas till en stat är inte oomstritt i medlemskretsen. Räkna därför med konflikt. Konstitutionsförslaget innehåller både några gamla knäckfrågor och några nya.

Till de gamla hör tre makfrågor. De handlar om medlemsländernas relativa makt (röstvikter), om sammansättningen av EU-kommissionen och om vetorättens omfattning. På alla tre punkterna väntar än en gång hårda motsättningar eftersom det handlar om makt och inflytande.

Till de nya knäckfrågorna hör hur EU:s högsta politiska instans (Europeiska rådet) ska ledas. Av en president vald för två och ett halvt år, som konventet föreslår? I så fall återstår att reda ut bland annat hur denne inordnas i systemet, hur befogenheterna avgränsas och hur ansvar kan utkrävas. Men motsättningarna gäller inte bara innehållet i konstitutionen, utan hur, när och var beslutet ska fattas.

Italien som leder EU:s verksamhet under

hösten, hoppas att få kröna sitt ordförandeskap med ett nytt fördrag, undertecknat och klart i Rom före årets slut.

Vid toppmötet i Thessaloniki i juni enades EU-ledarna om att arbetet bör fullbordas så att "den europeiska allmänheten" kan få kännedom om resultatet före valen till EU-parlamentet i juni nästa år. En grupp länder med ordförandelandet Italien i spetsen tolkar det som att förhandlingarna bör avslutas redan före jul. Andra tolkar det som att förhandlingarna kan fortsätta några månader in på nästa år.

Statsminister Göran Persson har problem med det italienska ordförandeskapets planer på att skynda igenom förhandlingarna så att de är klara redan i mitten av december. Riksdagen kommer inte att behandla konstitutionen förrän den 22 november.

– Jag tror att det blir väldigt tuffa förhandlingar och skulle bli väldigt förvånad om vi lyckas lösa ut det före årsskiftet. Enligt min mening är EU-valet i juni nästa år den borte gränsen, inte det italienska ordförandeskapet, sade Göran Persson i Rom.

Samma motsättning finns i synen på förslaget från konventet. EU:s sex grundarländer (Tyskland, Frankrike, Italien, Belgien, Holland, Luxemburg) anser att konventets förslag utgör en fullt acceptabel kompromiss som på sin höjd kan behöva finjusteras, men absolut inte omförhandlas. Storbritannien, Irland, Portugal, Grekland och Ungern ligger ganska nära den uppfattningen. Andra länder, som Finland, Österrike, Spanien och Portugal, betraktar konventets förslag som en utgångspunkt och anser att förhandlingarna nu måste börja om från början. De vill ha "en verklig regeringskonferens".

Spanien och Polen, som står att förlora en stor del av sin makt, kommer att ta strid för att få behålla de nuvarande röstreglerna. Även de små länderna, med Finland och Österrike i spetsen, strider för sina frågor, bland annat varje lands rätt till en kommissionär.

Någonstans mitt emellan står Sverige.

Göran Persson valde i Rom att ligga lågt och inte staka ut en svensk hållning innan riksdagen har fått tillfälle att säga sitt. Han lyfte ändå fram ett par punkter i utkastet som regeringen är kritisk till. En är att EU-ledarna med ett enhälligt beslut ska kunna avskaffa medlemsstaternas vetorätt på olika områden.

– Det kan uppfattas som ett försök att gå runt de nationella parlamenten, sade Persson.

Persson är också skeptisk till att några länder ska kunna inleda försvarssamarbete inom EU:s ram.

Men ett annat och kanske viktigare skäl till att Sverige ligger lågt är att regeringen tycker att det konstitutionsförslag som EU:s framtidskonvent lagt fram i grunden är riktigt bra. I valet mellan att anta förslaget som det ligger eller kasta det i papperskorpen väljer Göran Persson utan tvekan att anta det, framhöll han i riksdagens EU-nämnd dagen före toppmötet i Rom.

EU-miljarder till tobaksproduktion

EU:s tobaksbönder får stöd från EU på motsvarande cirka nio miljarder kronor årligen.

– Man kan säga att Sverige stöder EU:s tobaksodling med 230 miljoner kronor per år, säger Margaretha Haglund, Folkhälsoinstitutets expert på tobaksfrågor, till TT.

Varje år avlider 4,9 miljoner människor av tobaksrelaterade sjukdomar enligt WHO. Bara i Sverige dör drygt 6.500 människor varje år till följd av tobakskonsumtion.

Den svenske folkhälso- och socialtjänstministern Morgan Johansson tycker att EU-stödet är upprörande.

– Vi har jobbat flera år för att få en ändring, men det finns starka ekonomiska krafter som jobbar emot oss, säger Johansson till TT.

EU-krav på fingeravtryck

EU:s justitieministrar planerar att försvåra förfalskning av bland annat resehandlingar. I planerna ingår att införa foto och fingeravtryck i visum och uppehållstillstånd. EU-kommissionären för rättsliga frågor, Antonio Vitorino, kommer att lägga fram ett förslag om att från 2006 kräva digitala foton och därefter också avtryck från två fingrar, inte bara i visum utan också i uppehållstillstånd, senare även i pass. EU-kommissionen kommer också inom kort att föreslå en gemensam gränsbevakningsbyrå för medlemsstaterna. Från svenskt håll finns, enligt TT, oro för att den ska få överstatliga befogenheter.

Gnosjö röstade nej till euron

Sex av tio invånare i småföretagarnas Gnosjö i Småland röstade nej till euron. Motståndet gick även långt in i företagarnas egna led.

– Att nejdet blev så tydligt hade väl ingen räknat med, men jag och många kollegor ser egentligen inga fördelar för oss med EMU-projektet, säger Bengt-Olof Gunnarsson, vd för Gunnars Tråd AB med 35 anställda, till Svenska Dagbladet.

– Som litet land med en egen valuta kan vi dessutom vara mer flexibla och vi slipper bära upp de stora ekonomierna som går dåligt i Tyskland och Frankrike.

Norrmän minst religiösa

Norrmännen är enligt en EU-finansierad undersökning det minst religiösa folket i Europa. Svenskarna kommer inte långt efter. Var tionde norrmän betraktade sig över huvud taget inte som religiös i undersökningen, där de intervjuade fick placera sig på en skala från noll till tio. Bara nio procent ansåg sig religiösa nog att placera sig på en åtta eller högre. I Polen, Grekland, Irland och Portugal är religiositeten starkast.

Sänkta räntor efter EMU-valet

Ett nej till euron ger högre boräntor, hävdade ja-sidan inför EMU-valet. Men sedan valet och nejdet till euron har boräntorna tvärtom gått ned. De stora bolåneinstituten har sänkt de bundna räntorna med upp till 0,35 procentenheter. En hårdare konkurrens om kunderna bidrar också till att sänka boräntorna, särskilt för dem som köper bostadsrätter i storstäderna. En annan orsak till att boräntorna fallit är att de följer de svenska markandsräntorna som i sin tur beror på vad som händer internationellt.

Gahrton lämnar EU-parlamentet

Miljöpartiets Per Gahrton kommer inte att ställa upp till omval för EU-parlamentet 2004. Med nej-resultatet i EMU-folkomröstningen är hans viktigaste uppdrag slutfört, skriver Gahrton i ett pressmeddelande. Per Gahrton vill fortsätta jobba med de fredsprojekt han arbetat med även som EU-parlamentariker. Gahrton uppger också att han har "ett antal böcker oskrivna". Därför tar han från juni nästa år också några års time out från partipolitiken.

Sjöstedt ställer upp fem år till

Vänsterpartisten Jonas Sjöstedt vill bli omvald för ytterligare en femårsperiod i EU-parlamentet. Partidistriktet i Västerboten har nu nominerat honom till EU-valet nästa år. Sjöstedt spelade en framträdande roll i valrörelsen inför folkomröstningen om euron. – Folkomröstningen var avgörande för att ja vill kandidera igen, den visade att det går att påverka EU-politiken och att EU:s utveckling mot en superstat går att hejda, säger Sjöstedt.

60 miljöpartister vill ha Sverige kvar i EU

Det politiska samarbetet i EU har kommit för att stanna och utvidgas nu till allt fler länder. Därför bör Sverige förbli medlem i EU, anser 60 miljöpartister som revolterar mot partilinjén. Till miljöpartiets extrakongress i februari kommer de att lägga en motion där partiets krav på EU-utträde slopas. Bland de 60 undertecknarna av en debattartikel i Dagens Nyheter återfinns bland andra EU-parlamentarikern Inger Schörling, riksdagsledamöterna Lars Ångström och Claes Roxbergh, samt Paulo Silva, tidigare språkrör för Grön Ungdom.

Svenska medborgare ska kunna utlämnas

Först i början av oktober fick riksdagsledamöterna se slutförslaget till den lag om utlämning av svenskar som riksdagen godkände redan förra året. Lagen, EU:s så kallade arresteringsorder, ska se till att svenskar som misstänks för brott i andra EU-länder ska kunna lämnas ut från Sverige. I den proposition som regeringen lade fram för riksdagen föreslås att lagen träder i kraft från årsskiftet. Att så sker är redan förutbestämt. Justitieminister Thomas Bodström kom redan vintern 2001 överens med sina ministerkollegor

Nyheter om EMU blir Nyheter om EU

Med detta nummer byter nyhetsbrevet namn tillbaka till Nyheter om EU. Samtidigt återställs utgivningstakten, vilket betyder att nyhetsbrevet kommer ut en gång i månaden.

om den saken i det så kallade rambeslutet då fattade. Efter viss turbulens godkände också riksdagen i maj 2002 att lagen ska införas, utan att ha sett den.

Portugal EU:s mönsterelev

Portugal, som för två år sedan var först med att spräcka EU:s tak för budgetunderskott, har nu blivit en av unionens mönsterelever vad gäller statsfinanserna. Portugal, ett av de fattigaste länderna i EU, kan fortfarande tvingas betala böter för att man 2001 hade ett budgetunderskott på 4,1 procent av BNP, men samtidigt har landets nya regering som tillträdde 2002 med strukturella reformer lyckats pressa ned underskottet. Regeringen har tvingats höja skatter, ställa in utlovade skattesänkningar och avskeda tusentals offentliganställda. Därtill stoppades löneökningar för 700.000 offentliganställda.

BNP-nedgång i euroområdet

Euroområdets bruttonationalprodukt (BNP) krympte med 0,1 procent under andra kvartalet i år, jämfört med första kvartalet, enligt reviderade siffror från EU:s statistikmyndighet Eurostat. Statistiken visar att Tyskland, Italien och Holland gick in i recession under andra kvartalet. Enligt Eurostat var det första gången på ett decennium som så många EMU-länder befann sig i recession samtidigt.

Lönesänkningar föreslås i Holland

Nya och hårda åtstramningar har presenterats av den holländska regeringen. I paketet ingår både skattehöjningar och minskade statsutgifter. Utan de nya åtstramningarna skulle det holländska budgetunderskottet stiga klart över maximalt tillåtna 3 procent av landets BNP. I sin budget för 2004 föreslår finansminister Gerrit Zalm att löner och utgifter för statsstöd och sjukförsäkringar minskar med närmare 11 miljarder euro (runt 100 miljarder kronor). Skattehöjningar på åtminstone 1,2 miljarder euro (cirka 11 miljarder kronor) ingår också i paketet.

NYHETER OM EU UTGES MÅNATLIGEN AV FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU. ANSVARIG UTGIVARE: INGELA MÄRTENSSON.
REDAKTÖR: GÖSTA TORSTENSSON. ADRESS: RONDOVÄGEN 312, 142 41 SKOGÅS. TFN: 08-771 43 79. E-POST:
GOSTA.TORSTENSSON@COMHEM.SE. PRENUMERATION: ENSKILDA 60 KR/12 NR. ORGANISATIONER M.M. 120 KR/12 NR. DISTRIBUTION:
FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU, HEURLINS PLATS 11, 413 01 GÖTEBORG. TFN. 031-701 01 77. E-POST: FNEU@ALGONET.SE.